

Nr 71.

Av herr **Nylander m. fl.**, om anslag till bidrag för uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten.

I statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under 10:de huvudtiteln D 14 föreslagit riksdagen att såsom bidrag till uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor. Därtill skulle, enligt vad som framgår av föredragande departementschefens anförande vid ärendets behandling i statsrådet, komma ett anslag å 10,000 kronor ur manufakturförslagslånefonden, så att det belopp, varmed från det allmännas sida bidrag skulle under angivna budgetår lämnas till standardiseringsverksamheten, skulle uppgå till sammanlagt 30,000 kronor.

Till grund för Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag ligger en av Svenska Industriens Standardiseringskommission gjord framställning, över vilken kommerskollegium avgivit utlåtande. Av propositionen framgår, att Standardiseringskommissionen begärt ett anslag av 70,000 kronor eller event. 50,000 kronor, vilket sistnämnda anslagsbelopp enligt kommissionens uttalande måste betraktas som ett oundgängligt minimum för upprätthållande av standardiseringsverksamheten inom de mest viktiga områdena. Man skulle då i allt fall nödgas räkna med, att man finge avstå från att nu upptaga standardiseringsarbetet inom industribranscher, som tidigare icke omfattats av kommissionens arbete. Genom beviljandet av ett anslag av 50,000 kronor ansåg kommissionen det kunna förväntas, att industrien, som genom betydande ekonomiska uppoffringar redan manifesterat sitt intresse för hithörande spörsmål, skulle föranledas till motsvarande ytterligare uppoffringar, så att det sammanlagda tillgängliga beloppet komme att uppgå till omkring 100,000 kronor.

Kommerskollegium, som vid skilda tillfällen hävdade den industriella standardiseringens betydelse, förordade i sitt utlåtande — såsom av statsverkspropositionen framgår — att anslag beviljas, men föreslog med hänsyn till den synnerliga försiktighet, som för närvarande vore påkallad vid framställande av förslag om nya statsutgifter, att anslaget icke sattes högre än 40,000 kronor, varav 10,000 kronor skulle tagas ur manufakturförslagslånefonden.

Kungl. Maj:t har nu i sitt förslag till riksdagen företagit en ytterligare väsentlig nedprutning av det anslagsbelopp, som av det speciellt sakkun-

niga centralorganet för standardiseringen ansetts utgöra ett minimum för det allmännas stöd åt denna verksamhet.

Ehuru vi till fullo dela den av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen genomgående hävdade uppfattningen om sparsamhet med allmänna medel, anse vi, att besparingsnitet på denna punkt drivits utöver vad som torde vara förenligt med allmänt gagn och statens eget intresse. I själva verket är standardiseringen ur olika synpunkter av så väsentlig betydelse, att därav motiveras långt gående ekonomiska uppoffringar från det allmännas sida även under en tid, då sträng sparsamhet med statens medel i allmänhet påkallas.

Vad som står att vinna genom standardiseringens utveckling har i huvudsak antytts i den i statsverkspropositionen lämnade redogörelsen för Standardkommissionens och kommerskollegii framställningar och utlåtanden. Det framgår också av departementschefens eget uttalande i ämnet. Här må endast i korthet några av de väsentligaste synpunkterna ytterligare betonas.

Den primära betydelsen av standardiseringen ligger i dess produktionsförbilligande verkningar. Det är allmänt bekant, med vilka svårigheter den industriella produktionen i alla länder — och icke minst i Sverige — under senare år haft att kämpa. På grund av försvårade avsättningsmöjligheter och ökade omkostnader har produktionens räntabilitet väsentligen minskats. Denna utveckling är synnerligen oroande, och givet är, att man på industriellt håll med iver söker finna utvägar till produktionskostnadernas reduktion. Åsikterna inom olika politiska läger må därvidlag kunna vara delade i fråga om möjligheten och lämpligheten att nedbringa dessa kostnader. Men någon meningsskiljaktighet torde icke kunna råda därom, att vad som står att vinna genom tekniska förbättringar och organisatoriska förändringar inom industrien icke blott bör utan oundgängligen måste — i allas intresse — på ett möjligast effektivt sätt tillvaratagas. Ett sådant medel, som i alla industriländer tilldragit sig ett utomordentligt intresse, är den industriella standardiseringen och specialiseringen. Genom den begränsning i utföringsformerna för industriella produkter, som på denna väg är möjlig att åstadkomma, kunna förväntas avsevärda besparingar i produktionskostnaderna. Då standardiseringen alltmera vinner terräng inom främmande industriländer, är det för svensk industri ett livsintresse att icke komma efter vid tillämpningen av denna produktionsförbilligande faktor. Intresset för standardiseringen är också inom den svenska industrien — på grund av insikten om nyssnämnda omständighet — i stadig stigande, varom för ändamålet gjorda ekonomiska uppoffringar tydligt bära vittne. Att rika möjligheter till industriella förbättringar förefinnas, belyses av vissa i statsverkspropositionen anförda exempel. Det ligger också i öppen dag, att genom en mera allmänt och väl genomförd gallring bland nu förekommande typer och utföringsformer hos en mångfald industriprodukter, stora

besparingar och förmåner för såväl konsumenter som producenter kunna vinnas.

Om sålunda redan på grund av nu anförda förhållanden ett stödjande från det allmännas sida på ett effektivt sätt av standardiseringsverksamheten kan anses fullt motiverat, tillkommer som ytterligare skäl den betydelse, standardiseringen äger för konsumenterna, som därigenom kunna påräkna billigare och mera enhetliga priser, tillfredsställande kvaliteter, tillförlitliga leveranstider, utvidgad och säkrare möjlighet att anskaffa kompletterings-, ersättnings- och reservdelar m. m. För handeln skulle en mera genomförd standardisering bl. a. medföra den synnerliga fördelen att icke behöva hålla så stort och dyrbart lager, som oftast för närvarande kräves på grund av de talrika förekommande utföringsformerna av även de enklaste fabrikat. Beaktas bör ock, att standardiserade lagerartiklar icke bliva okuranta och därigenom underkastade en sådan förlustbringande värdeminskning, som nu ofta inträffar.

Staten i dess egenskap av stor företagare och betydande konsument har givetvis själv i särskilt hög grad ett alldeles speciellt intresse utav att standardiseringen utvecklas, så att därav möjliggjorda besparingar kunna för statens del tillvaratagas. Alldeles oavsett de nationalekonomiska vinster av betydande mått, som — enligt vad som ovan påvisats — ernås genom standardiseringen, ligger redan i denna omständighet en säker borgen för att de ekonomiska uppoffringar, som staten gör genom beviljande av anslag till standardiseringsverksamhetens befrämjande, mångfalt återvinnas genom de direkta fördelar, staten själv som företagare och konsument kommer att draga av standardiseringens allmännare tillämpning.

Med hänsyn till angivna synpunkter, som kräva beaktande vid bedömandet av frågan om statsunderstöd för den svenska standardiseringsverksamheten och som jämväl kommit till klart uttryck i Kungl. Maj:ts motivering för anslagsäskandet, synes det oss ofrånkomligt, att anslaget sättes åtminstone till det av kommerskollegium föreslagna beloppet 40,000 kronor, som ju i allt fall väsentligt understiger, vad som av Svenska Industriens Standardiseringskommission betecknats som ett minimum. Erinras bör därvid särskilt, att industrien — som redan för sin del lämnat sin medverkan i betydande omfattning till standardiseringsverksamhetens befrämjande — nu skulle ytterligare bidra med minst lika belopp som statsanslaget. Det skulle först vara härigenom som det för standardiseringens utveckling oundgängligen behövliga beloppet uppnåddes. Under förutsättning att — såsom i propositionen angivits — ett belopp av 10,000 kronor toges ur manufakturförslagslånefonden, anse vi därför, att å riksstaten böi för ändamålet uppföras ett anslag av 30,000 kronor.

Under fullt beaktande av de sparsamhetshänsyn, som påkallas av det statsfinansiella läget, tveka vi icke att av sålunda anförda skäl hemställa,

att riksdagen måtte såsom bidrag för uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 30,000 kronor.

Stockholm den 20 januari 1925.

Erik Nylander.

Erik Bernström.

Edv. Johanson,
Stockholm.

Eric Björnberg.

Eliel Löfgren.

John Hedin.
